

1. ΚΕΙΜΕΝΟ

Μανόλης Αναγνωστάκης: Στον Νίκο Ε... 1949

(Νεοελληνική Λογοτεχνία Κατευθύνσεων, σ. 85)

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ¹

2.1. Δομή του κειμένου, επαλήθευση ή διάμευσης μιας κρίσης με βάση το κείμενο, εκφραστικά μέσα και τρόποι του κειμένου (οφολογική διερεύνηση, αφηγηματικές λειτουργίες, επιλογές του δημιουργού σε διάφορα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης):

1. Έχει επισημανθεί ότι η ποίηση του Μ. Αναγνωστάκη χαρακτηρίζεται από το χαμηλόφωνο, εξομολογητικό τόνο και τη ζεστή ανθρωπιά του προφορικού λόγου. Να επιβεβαιώσετε αυτή την κρίση σε αναφορά με το εξεταζόμενο ποίημα.
2. Το ποίημα αποτελεί στο σύνολό του μια εικόνα της εποχής του Εμφυλίου. Ποιες επί μέρους εικόνες τη συνθέτουν;
3. Το ποίημα, αν και απηχεί την τραγική πραγματικότητα της εποχής που γράφτηκε, εντούτοις δε χαρακτηρίζεται από μελοδραματισμό. Με ποιο τρόπο κράτησε το μέτρο ο ποιητής;
4. Να σχολιάσετε τη μορφή του ποιήματος: Στιχουργική, στίξη, διάκενα κ.λ.π. Τι επιδιώκει ο ποιητής με τις συγκεκριμένες επιλογές του;

2.3. Σχολιασμός ή σύντομη ανάπτυξη χωρίων του κειμένου:

1. Σε ποια σημεία του ποιήματος προβάλλεται το κλίμα θανάτου; Να τα σχολιάσετε.
2. «Σαν τρυπημένες σάπιες σημαίες»: Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, η συνυποδήλωση αυτής της παρομοίωσης;
3. «Όταν το φως λιγοστεύει / Τα ξημερώματα»: Ποια νοηματική αντίθεση υπάρχει στους στίχους και πώς την ερμηνεύετε;
4. Σε ποιον απευθύνει, κατά τη γνώμη σας, ο ποιητής την ερώτηση του τελευταίου στίχου; Γιατί την τοποθετεί μέσα σε παρένθεση;

---

¹ Τα στοιχεία που αφορούν στο συγγραφέα, λογοτεχνικό περιβάλλον και λοιπά γραμματολογικά στοιχεία αναφέρονται στο ποίημα «Επίλογος».

3. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΑΔΙΑΚΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Τ. Πατρίκιος: *Οι φίλοι*²

*Δεν είναι η θύμηση των σκοτωμένων φίλων
που μου σκίζει τώρα τα σωθικά.
Είναι ο θρήνος για τους χιλιάδες άγνωστους
που αφήσανε στα ράμφη των πουλιών
τα σβησμένα μάτια τους
που σφίγγουνε στα παγωμένα χέρια τους
μια φούχτα κάλυκες κι αγκάθια.
Τους άγνωστους περαστικούς διαβάτες
που ποτέ δε μιλήσαμε
που μόνο κάποτε για λίγο κοιταχτήκαμε
όταν μας έδωσαν τη φωτιά του τσιγάρου τους
στο βραδινό δρόμο.
Τους χιλιάδες άγνωστους φίλους
που έδωσαν τη ζωή τους
για μένα.*

(19 Γενάρη 1949)

Ο Τίτος Πατρίκιος βίωσε, όπως και ο Μ. Αναγνωστάκης, τη φρίκη του εμφυλίου. Ποιες εφιαλτικές μνήμες εμφανίζονται στα δύο ποιήματα;

4. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΗΤΙ

1. Να βρείτε και να σχολιάσετε τις οπτικές και ηχητικές εικόνες του ποιήματος. Πώς συνταιριάζονται στο ποίημα ήχος και σιωπή, φως και σκοτάδι;
2. Να συγκρίνετε τα ποιήματα: «Ποίηση 1948» του Εγγονόπουλου και «Στο Νίκο Ε... 1949» του Αναγνωστάκη ως προς τα εξωτερικά (μορφικά) και εσωτερικά (νοηματικά) τους στοιχεία.

5. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Να μελετήσετε ποιήματα από τη συλλογή *Παρενθέσεις* και από τη συλλογή *Ο στόχος* του Μ. Αναγνωστάκη και κατόπιν να συνθέσετε μια εργασία

---

² Η *Ελληνική Ποίηση*, εκδ. Σοκόλη, τ. Ε', σ. 569.

σχετική με τις διαφορές που παρουσιάζουν οι δυο συλλογές.